

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXIX, broj 26

27. lipnja 2019.

cijena 200 Ft

I. Državni dječji i folklorni festival

FOTO: BERNADETA BLAŽETIN

4. – 5. stranica

Državni kampovi hrvatskoga jezika
i kulture 3. stranica

Prijateljstvo od pet ljet
11. stranica

Opraštanje u vrtiću
13. stranica

Komentar

Kako usaditi hrvatski duh

Nedavno je proslavljena 70. godišnjica santovačkoga Hrvatskog vrtića. Naime, samo tri godine nakon pokretanja Hrvatske škole u Santovu, državne opće škole s hrvatskim nastavnim jezikom, 1949. godine utemeljen je i Hrvatski vrtić. Ne dvojezična, nego Hrvatska škola u kojoj se odgojno-obrazovni rad, izuzev mađarskog jezika i književnosti, sve do uvođenja dvojezičnosti praktično odvijao na hrvatskome jeziku. To vrijedi još više za Hrvatski vrtić gdje se odgojni rad odvijao isključivo na hrvatskome jeziku.

Obilježavanje ove važne obljetnice bila je dobra prigoda da se prisjetimo početaka predškolskog odgoja, mnogih poteškoća, problema, ali i postupnog razvoja, uslijed čega vrtić danas djeluje u idealnim uvjetima, prema zahtjevima 21. stoljeća. I po opremljenosti, i po kadrovskoj osposobljenosti.

Kako uime održavatelja uz ostalo reče i predsjednik Hrvatske državne samouprave, svima onima koji su zadužili ne samo santovačke Hrvatice nego i cijelu hrvatsku zajednicu u Mađarskoj. – Ne smijemo zaboraviti da su mnogobrojni intelektualci Hrvata u Mađarskoj, kulturni i društveni djelatnici, umjetnici, glumci, inženjeri, liječnici upravo krenuli iz santovačkog vrtića. Uime HDS-a zahvaljujem svim bivšim i sadašnjim djelatnicima, odgojiteljicama, roditeljima što su u djecu usadili hrvatski duh, što su u njima pobudili ljubav prema hrvatskomu jeziku i kulturi. – istaknuo je Ivan Guban.

Kao rezultat toga, samo nekoliko godina nakon utemeljenja, u Santovo su počeli pristizati bivši učenici ustanove, kao novoobrazovani učitelji, učiteljice, nastavnici i nastavnice, odgojiteljice, koji su obilježili proteklih nekoliko desetljeća. Privrženost i odanost naraštaja prema svojoj matičnoj ustanovi nezamjenjiva je u ostvarivanju prvotnih ciljeva. U bitno promijenjenom okruženju, danas je više nego ikada najveći izazov kako za ustanove tako i za roditelje: Kako usaditi hrvatski duh, ljubav prema materinskomu hrvatskom jeziku, kulturi i tradiciji? Uprkos svemu, sve je to moguće, ako se drži do tradicije i postignuća santovačke hrvatske ustanove. S. B.

Glasnikov tjedan

prethodnici akti nastali u posljednjim trenutcima revolucije iz 1948. kada je 28. lipnja 1949. godine tadašnja nacionalna skupština prihvatila odluku kojom se priznaju prava narodnostima (narodima) u Mađarskoj.

Govorilo se o slobodnom razvoju narodnosnih prava i obilju prava korištenja materinskoga (narodnog jezika). Slomom revolucije ova odluka nikada nije stupila na snagu. Godine 1861. u parlamentarnom odboru koji je brojio 27 članova, od čega 12 njih nisu bili zastupnici Mađari, izrađena je norma koja je željela regulirati prava narodnosti.

Do prihvaćanja toga nije došlo zbog raspuštanja parlamenta.

Izradba Zakona o narodnostima počela je dvije godine prije, prije nego je sklopljena Austro-ugarska nagodba. Na njemu je radio odbor od 40 članova, a uza spomenuti odbor zastupnici Srba i Rumunja u tadašnjem parlamentu pred parlament su iznijeli i svoj prijedlog zakona uz potporu Slovaka i njihova tadašnjega političkog pokreta. Parlament je prihvatio zakon koji je izradio spomenuti odbor, a u svim točkama ga mijenjao sam Ferenc Deák. Kako kažu analitičari, bio je to zakon koji je odražavao liberalizam toga doba, ali po njemu narodnostima ne trebaju politička, nego tek pojedinačna prava, koja nisu jamčila potpunu jednakost ni auto-

nomiju, po mišljenju dijela tadašnjih narodnosnih političara, a čak ni dio mađarskih političara nije odobravao Zakon jer, po njima, dao je velika prava narodnostima. Jednakost se deklarira odredbom da svi građani Ugarske temeljem ustava tvore naciju u političkome smislu, nedjeljivu ujedinjenu mađarsku naciju, kojoj su svi građani zemlje, uključujući sve nacionalnosti, ravnopravni.

Stoga na tragu toga u stavku jedan se kaže da polazeći od političkog jedinstva nacije, državni je jezik Ugarske mađarski jezik, službeni jezik u Ugarskom parlamentu od sada je jedino mađarski; zakoni se donose na mađarskom jeziku, ali mora-

ju biti prevedeni na jezike svih drugih narodnosti koji žive u zemlji; službeni jezik ugarske vlade i u svim sektorima vlasti od sada je mađarski.

Našla sam podatak da je u tim godinama od 13 798 škola u

5818, ili 42,2 % svih škola, jezik nastave bio mađarski, a u 6535 škola jezik nastave bio je na jeziku nekog naroda (narodnosti) koji su živjeli u Ugarskoj. Crkvene su škole sačuvale autonomiju, ali i njih je pogodio lex Aponyi iz 1907. godine. Spomenutim Zakonom te nadolazećim zakonima o školstvu donesene su odredbe po kojima u narodnim školama (državnim) nije mogao raditi učitelj koji nije poznavao mađarski jezik. Samo poznavanje mađarskog jezika ne znači asimilaciju, ali je ubrzava. Obveznim javnim obrazovanjem otpočeo je ubrzani tijek odnarođivanja pogotovo u gradskim sredinama. Na to je utjecao i gospodarski razvoj, socijalni i demografski elementi, koji su najkasnije prodrli u zatvorene seoske zajednice. Između 1880. i 1910. godine po podacima popisa pučanstva broj građana u Ugarskoj kojima je mađarski materinski jezik porastao je za više od dva milijuna, s 14 na 23 posto.

Branka Pavić Blažetin

„Crkvene su škole sačuvale autonomiju, ali i njih je pogodio lex Aponyi iz 1907. godine.“

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

HRVATSKI glasnik

Državni kampovi hrvatskoga jezika i kulture u Vlašićima na otoku Pagu

Hrvatska državna samouprava, odnosno njezin Odbor za odgoj i obrazovanje 14. godinu zaredom organiziraju Državne kampove hrvatskoga jezika i kulture u Vlašićima na otoku Pagu, u Pensionu „Zavičaj“. Kampovi su namijenjeni učenicima hrvatskoga podrijetla, učenicima dvojezičnih osnovnih škola i škola s predmetnom nastavom u dobi od 5. do 8. razreda, te srednjoškolcima dviju naših gimnazija u Budimpešti i Pečuhu, ali i onima koji uče hrvatski jezik u drugim ustanovama, kao što su ove godine Mohač i Barča.

U nepunih mjesec dana, od 16. lipnja do 14. srpnja ove godine organiziraju se četiri državna kampa hrvatskoga jezika i kulture. Tri za učenike viših razreda osnovnih škola i jedan za srednjoškolce.

Učenici iz Šikloša (Foto: Ágnes)

Učenici iz Bačke (Foto: Marija)

Prvi kamp organizira se odmah po završetku školske godine, od 16. do 23. lipnja, pretežito za djecu iz Bačke, te dijelom iz Baranje. Prijavljen je 91 učenik i 11 nastavnika, najviše s bajske Fancage (25 učenika i 2 nastavnika), zatim iz Mohača (17 i 2), Santova (16 i 3), Dušnoka (13 i 1), Šikloša (10 i 1), s bajskog Dolnjaka (4), Bačina (2), Gare (2) i Kačmara (2). Voditelji su prvoga kampa Angela Šokac Marković i Eva Molnar Mujić.

Drugi kamp organizira se od 23. do 30. lipnja za učenike iz Baranje i Podravine. Prijavljeno je 87 učenika i 10 nastavnika, najviše iz Pečuha (43 učenika i 4 nastavnika), zatim iz Šeljina (14 i 1), Lukovišća (12 i 3), Salante (11 i 1), Šikloša (10 i 1), Izvara (5 i 1), Martinaca (1) i Barče (1). Voditelji su drugoga kampa Anica Popović Biczak i Krištof Petrinović.

Treći kamp organizira se od 30. lipnja do 7. srpnja, za djecu iz Budimpešte, Gradišća i Pomurja. Prijavljeno je 99 učenika i 10 nastavnika, najviše iz Budimpešte (26 učenika i 2 nastavnika), zatim Kerestura (23 i 2), Koljnofa (20 i 2), Bizonje (15 i 1), Petrovoga Sela (12 i 1), Kisega (2) i Varpača (1). Voditelji su trećega kampa Angela Šokac Marković i Eva Molnar Mujić.

Četvrti kamp organizira se od 7. do 14. srpnja, za gimnazijalce odnosno srednjoškolce. Prijavljeno je 48 srednjoškolaca i 5 nastavnika, iz Budimpešte (18 učenika i 1 nastavnik), Pečuha (16 i 1), Barče (11 i 1) i Mohača (3). Voditelji su četvrtoga kampa Zoran Marijanović i Žanet Vörös.

Prema organizatoru temeljni ciljevi kampova jesu da se djeca

iz različitih naselja Mađarske upoznaju i unaprijede svoje znanje hrvatskoga jezika, te upoznaju kulturnu i prirodnu baštinu kraja u kojem borave. Programi kampova ostvaruju se putem raznih kreativnih radionica (jezičnih, kulturoloških, novinarskih, dramskih), te niza sportskih, rekreativnih i zabavnih sadržaja pod stručnim vodstvom nastavnika i voditelja. U program je ugrađen jedan cjelodnevni izlet, osim toga izleti u grad Pag i Zadar te upoznavanje znamenitosti tih gradova. Svaki kamp završava prigodnim programom sudionika. Sudionici se prigodom zatvaranja kampova nagrađuju spomenicama i posebnim nagradama.

Učenici iz Mohača (Foto: Anita)

Kampovi za provedbu narodopisnih, umjetničkih, folklornih i jezičnih narodnosnih kampova koji se ostvaruju u jezičnoj sredini, financiraju se potporom narodnosnog natječaja iz državnoga proračuna (NEMZ-TAB-19), putem Z. d. d. društva za upravljanje fondom „Bethlen Gábor“. Okvirni je iznos natječaja bio 400 milijuna forinta, najmanji je iznos koji se mogao dobiti 300 tisuća, a najveći 2,5 milijuna forinta. Za hrvatsku je zajednicu odobreno ukupno: 45 100 000 Ft. Hrvatska državna samouprava i njezine ustanove za državne kampove dobile su 7 natječaja po 2 500 000 Ft, sveukupno: 17 500 000 Ft. Po natječajima je to 30 učenika i 3 nastavnika. Izvan toga broja ostatak jesu HDS-ovi troškovi. Cijena je boravka kampa za učenike 30 000 Ft (u cijenu su uključeni: smještaj, hrana, 3 obroka i putovanje). Uz to sudionici kampa plaćaju i cijenu cjelodnevnog izleta: 200 kuna. Državne potpore podupire i Središnji ured za Hrvate izvan Hrvatske, ali iznos potpore još nije poznat.

Pripremio: S. B.

I. Državni dječji i folklorni festival

Dvorište serdahelske Fedakove kurije 31. svibnja na I. Državnom dječjem i folklornom festivalu pretvorilo se u veliki trg djece, na kojem su se izmiješale šarene šokačke i pomurske suknje, gradišćanske i pomurske tamburice prekrasne djece s osmijehom na licu i veselim srcem. Bila je to prigoda da se mladi njegovatelji hrvatske glazbe i folkloru iz raznih hrvatskih regija sastanu, da predstave svoju bogatu kulturu i da se druže sa svojim vršnjacima.

Svi sudionici I. Državnog dječjeg i folklornog festivala

Nakon utemeljenja Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“, u pomurskim odgojno-obrazovnim ustanovama započeto je podučavanje folkloru uz vodstvo stručnjaka iz matične domovine. Tada je odlučeno da će se u Pomurju za male folkloroške prirediti festival na kojem će moći predstaviti ono što su učili tijekom godine. Već su lani uz pomursku djecu sudjelovale dječje skupine iz Salante i Donjeg Vidovca, a ove se godine u organizaciju uključila još jedna HDS-ova ustanova, Kulturno-prosvjetni centar i odmaralište, pa je priredba poprimila državni značaj i postala jedna u slijedu HDS-ovih priredaba kao što su natjecanja Croatiade, Microfon, Susret tamburaških sastava i dr.

Na prvome Državnom festivalu okupljene je pozdravila Zorica Prosenjak Matola, ravnateljica Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“, među njima posebno Ivana Gugana, predsjednika Hrvatske državne samouprave, i Josipa Griveca, dožupana Međimurske županije. Ivan Gugan u svome pozdrav-

Plesači pečuške Osnovne škole „Miroslava Krlež“

Mali puhači letinjske Glazbene škole

nom govoru naglasio je da krovna organizacija nastoji u svakoj regiji organizirati barem jednu državnu priredbu, i u Pomurju će to biti taj Dječji festival, zatim je zaželio svim izvođačima uspjeha. Dobrim se željama pridružio i dožupan Josip Grivec, i na maloj pozornici slijedile su izvedbe najmlađih polaznika puhačke glazbe čije se podučavanje odvija u prostorijama serdahelskoga Hrvatskog zavoda, u suradnji s letinjskom Glazbenom školom. Greta Sekelj, Žoka Horvat, Mira Prosenjak, Fružina Tirasi, i Korina Körösi na puhačkim su glazbalima odsvirali nekoliko pomurskih napjeva. Pripremili su ih učiteljica Adrien Lukač i učitelj Martin Friman. Slijedili su učenici keresturske Hrvatske osnovne škole „Nikola Zrinski“ s pomurskim plesovima. Mnoštvo djece nižih razreda vješto je poprimilo ritam pomorskog čardaša. Pripremila ih je učiteljica Marija Vargović. Pratili su ih tamburaši školskog sastava „Kitica“, pripremio ih je Robert Katanec. Djeca kaniškoga Dječjeg vrtića Rozgonyijeve ulice sa svojom odgojiteljicom Margitom Körmendi izveli su pomurske dječje igre, brojalice, pjes-

Mladi folklorišti iz Kerestura

mice. Djeca martinačke osnovne škole došli su s modernom dramatizacijom pripovijetke „Tri kozlića“. Mali su glumci izvrsno prilagodili današnjoj svakodnevici poznatu priču. Pripremila ih je učiteljica Ljubica Kolar Vuković. Tamburaški sastav serdahel-

Mala dramska skupina iz Martinaca s učiteljicom Ljubicom

ske Osnovne škole „Katarina Zrinski“ samostalno su svirali pomurske popijevke i bunjevačko kolo, a zatim im se pridružio školski pjevački zbor s pjevanjem poznatih pomurskih popijevaka kao što su „Baroš, oj, Barice“, Lepe naše sinokoše“ i druge Tam-

Keresturski plesači Osnovne škole „Nikola Zrinski“

buraše je pripremio Žolt Trojko, a pjevačice Katica Brodač Lukač. Tko su ta dječica u prekrasnoj šarenoj narodnoj nošnji? – pitali su se mnogi iz publike. To su bili učenici 4. razreda pečuške Hrvatske osnovne škole „Miroslava Krležee“, koji su s učiteljicom Mirjanom Bošnjak izveli splet šokačkih plesova iz Mohača.

„Plesali smo doktore, kukunješće, pačići, ranče, hopacupa i izveli jednu brojalicu“ – nabrali svaki dio svoje koreografije, dok su me pečuški učenici okružili nakon nastupa. Svi su vrlo otvoreni, pričljivi, prekrasno govore hrvatski jezik, tako mladi i već ponosni na svoju kulturu.

Najmanji tamburaši serdahelske Osnovne škole „Katarina Zrinski“

„Moj tata pleše u Tanacu, moja mama također, i moj tata, moj pak svira gajde, nedavno je bila Tanacova 30. obljetnica i mi smo bili u Hrvatskom kazalištu. Odličan je program u Serdahelu, a bili su i oni kod nas predstaviti se u pečuškoj školi, baš je lijepo ovako se družiti“, sve su mi to u pet minuta ispričali, te da vrlo vole svoju učiteljicu plesa i sretni su jer su čuli da će im od jeseni biti razrednica. Dodali su da im se vrlo sviđa u Serdahelu i rado bi došli opet. U petrovošelskoj Hrvatsko-mađarskoj dvojezičnoj osnovnoj školi više od šezdeset posto učenika svira tamburicu. Na Festival su stigli najmanji pod imenom Tamburaški sastav „Tanke žice“, zapravo to je već bio orkestar, „poplavili“ su cijelu pozornicu u plavim majicama. Cilj je njihova voditelja, učitelja Rajmunda Filipovića da sva djeca koja polaze tamburicu poprime onu čar, onu ljubav koju im daje sviranje tamburice i da budu ponosni na gradišćansku glazbenu tradiciju. Na repertoaru su imali „Dječje kolo, Kad čujem tambure, Ajd na livo i Polak Pinke stoji mala hižica“.

Na prekrasnom Festivalu uživali su svi sudionici, a i gledatelji, šteta što njih nije bilo više, mnogi bi se začudili koliko je bogata folklorna i glazbena baština Hrvata u našoj zemlji te koliko to vole i mladi naraštaji.

beta

Tamburaši „Tanke žice“ iz Petrovoga Sela

Obilježena 70. obljetnica santovačkoga Hrvatskog vrtića

Djeca starije dobi na pozornici

Prigodnim programom vrtićara u mjesnom domu kulture, u četvrtak, 30. svibnja, obilježena je 70. obljetnica Hrvatskoga vrtića u Santovu (1949. – 2019.). Bila je to ujedno i oproštajna svečanost budućih prvša.

Nazočne je srdačno pozdravio ravnatelj Joso Šibalin, među njima posebno uzvanike: Dragu Horvata, generalnog konzula Republike Hrvatske u Pečuhu, Ivana Gugana, predsjednika Hrvatske državne samouprave, održavatelja santovačke ustanove, Anku Bunjevac, voditeljicu pečuškoga Hrvatskog vrtića, te sve bivše i sadašnje kolege, roditelje i djecu.

– Važan je ovaj jubilej za nas u Santovu, ali i za cijelu hrvatsku zajednicu u Mađarskoj, jer utemeljenjem vrtića otpočinje predškolski odgojiteljski rad bez kojega nije zamislivo ni hrvatsko školstvo, kako u prošlosti tako ni u sadašnjosti, ali ni u budućno-

sti. – naglasio je ravnatelj santovačke ustanove u svome prigodnom govoru. Kako uz ostalo reče Joso Šibalin, prvi su koraci bili vrlo teški jer je vrtić bio smješten u kući koju su dobili u najam bez ikakve opreme, a otpočeo je rad s jednom odgojiteljicom i jednom dadiljom. Tijekom sedamdeset godina vrtić je više puta premještan, a radio je u raznim uvjetima koji su se postupno poboljšavali. Napose nakon preuzimanja ustanove u održavanje Hrvatske državne samouprave, te izgradnje nove zgrade vrtića i učeničkog doma 2011. godine. Danas u tri skupine vrtić polazi pedesetak djece, odgojni se rad odvija s tri odgojiteljice i četiri dadilje u idealnim uvjetima, prema zahtjevima 21. stoljeća. Pri tome je zahvalio svim bivšim djelatnicima, polaznicima i roditeljima.

U ime održavatelja nazočnima se prigodnim riječima obratio predsjednik Hrvatske državne samouprave. Podsjetivši na važne obljetnice u svibnju mjesecu, na nedavno obilježen Dan hrvatskoga školstva, zatim na obljetnice Koljnofske škole i Katedre za hrvatski jezik i književnost, predsjednik Ivan Gugan uz ostalo je istaknuo: – To je prigoda da zahvalimo svim onim nastavnicima, učiteljima i učiteljicama koji su svojim radom zadužili hrvatsku zajednicu u Mađarskoj. Ovdje pak u Santovu to je prigoda da zahvalimo svim bivšim i sadašnjim djelatnicima Hrvatskog vrtića koji su zadužili dakako santovačke Hrvate,

Djeca mlađe dobi na pozornici

Ravnatelj Joso Šibalin

žitelje Santova, ali i cijelu hrvatsku zajednicu u Mađarskoj. Ne smijemo zaboraviti da su mnogobrojni intelektualci Hrvata u Mađarskoj, kulturni i društveni djelatnici, umjetnici, glumci, inženjeri, liječnici upravo krenuli iz santovačkoga vrtića. U HDS-ovo ime zahvaljujem svim bivšim i sadašnjim djelatnicima, odgojiteljicama, roditeljima što su u djecu usadili hrvatski duh, što su u njima pobudili ljubav prema hrvatskome jeziku i kulturi.

Tom je prigodom predsjednik Ivan Gugan uručio zahvalnicu i plaketu umirovljenoj voditeljici vrtića Ljubici Pačko koja joj je dodijeljena za dugogodišnji istaknuti rad u povodu Dana hrvatskoga školstva obilježenog nedavno u Pečuhu.

Generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu Drago Horvat naglasio je da 70. godišnjica zaslužuje divljenje, a svima koji su bili uključeni u rad vrtića u ovih sedam desetljeća, čestitao je na očuvanju hrvatskoga jezika, hrvatske samobitnosti i hrvatske kulture.

Usljedio je bogat jednosatni prigodni kulturni program vrtićara triju skupina koji su se predstavili s prigodnim recitacijama, igrama i pjesmama na hrvatskom i mađarskom jeziku. S. B.

Brojni gledatelji

Udvarsko veselje sedamnaesti put

Hrvatska narodnosna samouprava sela Udvara 1. lipnja organizirala je XVII. Udvarsko veselje u mjesnom domu kulture. Ovogodišnje je počelo svetom misom, dvojezičnom, misa i pjevanje na hrvatskom jeziku, propovijed na mađarskom jeziku, u mjesnoj crkvi. Misu je predvodio viljanski župnik Augustin Josip Darnai, inače biskupski vikar za hrvatske vjernike Pečuške biskupije. Misa je bila tamburaškog značaja, tamburaši predvođeni Zoltanom Vizvarijem su svirali, a misno je slavije pjevao pečuški Zbor „August Še-noa“.

Nakon mise na dvorištu mjesnog doma kulture na otvorenoj pozornici slijedio je nastup folklornih društava i drugih izvođača. Program su vodile na hrvatskom i

Dječja skupina salantskog KUD-a Marica

Otac i kći: Tomo i Maja Božanović

Udvarci

mađarskom jeziku Ivana Božanović i Natália Rónai. U sklopu programa publici i jedni drugima predstavili su se: mladi

udvarski plesači sudionici godišnjeg kampa u organizaciji udvarske Hrvatske samouprave, Pjevački zbor „August Še-

noa“, plesači salantskoga KUD-a Marica, najmlađa skupina, harkanjski Mješoviti pjevački zbor; garski Omladinski KUD, barčanski plesači KUD-a Podravina, po-dravski tamburaši Zoltana Vizvarija, ud-varski harmonikaški duo, otac i kći Tomica i Maja Božanović, a gost večeri bio je scenski zabavljač Stipan Đurić.

Programu su pribivali generalni konzul Drago Horvat, glavna i odgovorna urednica Medijskog centra Croatica Branka Pavić Blažetin, zastupnici mjesne Hrvatske samouprave, na čelu s predsjednicom Martom Barić Rónai i zastupnikom Mićom Božanovićem, udvarski načelnik Artur Ždral i drugi. Nakon programa slijedila je večera za sve sudionike i goste, a od 20 sati bal uz mohački Orkestar Poklade, gdje je ulaz bio slobodan.

Pokrovitelji su programa bili: Ministarstvo ljudskih resursa, NEMZ-KUL-19-0860, Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Mađarskoj, udvarska Hrvatska narodnosna samouprava.

Branka Pavić Blažetin

Brojna publika

Velečasni Marko Bubalo posjetio Salančane

Svećenik u miru Marko Bubalo, koji živi u Župi sv. Vinka Pallottija u Vinkovcima, posjetio je 2. lipnja 2019. godine Nijemetsku župu, gdje je neko vrijeme, sedam godina, do 1997. godine boravio u progonstvu. Velečasni Bubalo bio je prognanim Hrvatima i neslužbeni hrvatski konzul i

Majka Terezija. Tražio im je stanove, najčešće u kućama gostoljubivih Hrvata u Mađarskoj, spajao obitelji, plaćao telefonske razgovore u domovinu, rješavao pravne probleme, dovozio i odvozio ljude, angažirao prevoditelje, obilazio hrvatske ranjenike u pečuškoj vojnoj bolnici i psihijatrij-

Zagorca, koji mu je pomagao u humanitarnom radu oko Caritasa. Oni su skupa riješili svake probleme, komu je trebalo lijek, onima su pronašli lijek, komu je trebao krevet, onome su krevet pronašli, tko je bio žedan, dali su mu piti. Nisu nikoga pitali odakle je, je li Hrvat, je li je vjernik,

Salantske ministrantice pomogle su na svetoj misi.

Molitva prije zajedničkog ručka

Prepuna nijemetska crkva s vjericima

Poklon salantske Hrvatske samouprave za spomen vlč. Marku Bubalu

ske pacijente evakuirane iz Bosne. Dakako, misio je i ispovijedaio. „Bilo je to mojih najplodnijih sedam godina života“, kaže vedro velečasni Bubalo i dodaje: „Tu se ispunilo Evanđelje, imao sam priliku činiti dobro ljudima“. U Salanti je osnovao Caritas, gdje je pomagao i poznato je bilo po humanitarnom radu u Salantsko-nijemetskoj župi. Pristigao je s velikim autobusom prepun vjernika iz Vinkovaca i okolice, koji su zajedno s vjericima iz Salante i Nijemeta pribivali svetoj misi. Na misi se velečasni Bubalo prisjetio onih vremena kada je boravio u Salanti, u Nijemetskoj župi. Prisjetio se i pokojnog velečasnog

svakomu su pomogli. Nakon svete mise posjetili su zajedno s mještanima groblje, zamolili se zajedno kod groba velečasnog Zagorca. Nakon toga su domaćini i gosti skupa proveli popodne u salantskome domu kulture, zajedno su ručali ukusan perkelt koji je omogućila Hrvatska samouprava sela Salante, te tijekom cijelog popodneva su se nudili kolači i razni slatkiši koje su pripremile žene iz naselje, da bi se zahvalili na bogatom radu velečasnog Marka Bubala. Među gostima su bile članice Udruge hrvatskih žena iz Vinkovaca, koje su malo i zasvirale i zapjevale, razveselile svakoga vjernika. *Ramona Štivić*

Trenutak za pjesmu

OPROŠTAJ

**Umrem li,
ostavite balkon otvoren.**

**Dijete naranče jede.
(Vidim sa svog balkona)**

**Kosac žito kosi.
(Čujem sa svog balkona.)**

**Umrem li,
ostavite balkon otvoren!**

Federico Garcia Lorca

U čekanju Interaktivnoga muzeja Gradišćanskih Hrvatov

Franjo Grubić: „Veselje je u koljnofskom srcu, aš takov muzej kanimo napraviti, koga u Gradišću još nij!“

Nedavno obnovljena zgrada u centru sela

Pred nekoliko mjesec je prikdan obnovljeni Općinski stan u Koljnofu, i danas od pete do glave, od temelja do krova, gizdavo daje na znanje dvojezični natpis i koljnofski grb, u čijem je vlasništvu lipa

kat. Usput se doznaje i to da sva potrebna djela zvana su napravljena na zgradi (minjanje krova, izolacija), a u nutarnjem djelu je napravljen lift za pačene ljude u gibanju i premješćena je kuhinja s jedne

strane na drugu. Na svakom katu je mjesta kih 200 kvadratnih metarova. Na prvom katu je dovidob djelala banka, ta se je odselila, ali je došla druga, a ovdje otvara svoja vrata svaki djelatni dan i pošta. Na drugom katu je sedam uredov za riktanje seoskih poslov, a na trećem katu će biti onda muzej. Što naliže financije, investicija je sve skupa stala 132 milijun Ft, djelomično od naticanja europskih fondov (TOP 1.2.1-15-GMI-2016-00011), a

zgrada. „Godina se je popala javljati u naši uredi, izolacija je bila zastarjela, a planiranje samoga čina jur duralo je bojsek 25 ljet. Nismo znali iz čega, pak kako napraviti, ispraviti pogriške na stanu. Imali smo svakakove zamisli, još i hotelić smo htili otpriti ovde za mladinu, ali ta projekt nije nam uspio“, začme tako svoj govor načelnik Koljnofa Franjo Grubić, ki onda brzo i dodaje da sva srića da je Turistička zajednica ispisala naticanje za napravljanje muzeja, jer to je onda dobrodošlo i njevoj namjeri. „Veselje je u koljnofskom srcu, aš takov muzej kanimo napraviti, koga u Gradišću još nij! Interaktivni muzej za Gradišćanske Hrvate, od doseljenja do žitka današnjega dana našega naroda, ki bi morao biti gotov do septembra“, reče se jur po štiga, kad se zdignemo na treći

Načelnik, Franjo Grubić u budućoj prostoriji s muzejskim planom

zgrada. „Godina se je popala javljati u naši uredi, izolacija je bila zastarjela, a planiranje samoga čina jur duralo je bojsek 25 ljet. Nismo znali iz čega, pak kako napraviti, ispraviti pogriške na stanu. Imali smo svakakove zamisli, još i hotelić smo htili otpriti ovde za mladinu, ali ta projekt nije nam uspio“, začme tako svoj govor načelnik Koljnofa Franjo Grubić, ki onda brzo i dodaje da sva srića da je Turistička zajednica ispisala naticanje za napravljanje muzeja, jer to je onda dobrodošlo i njevoj namjeri. „Veselje je u koljnofskom srcu, aš takov muzej kanimo napraviti, koga u Gradišću još nij! Interaktivni muzej za Gradišćanske Hrvate, od doseljenja do žitka današnjega dana našega naroda, ki bi morao biti gotov do septembra“, reče se jur po štiga, kad se zdignemo na treći

zahvaljujući bivšemu parlamentarnomu zastupniku, Koljnofcu Mati Firtlu, Ministarstvo za nutarnje posle je dostavilo za obnovu još 50 milijun Ft, a ostala svota je pokrivena vlašćom snagom Seoske samouprave. Sad stoju još na raspolaganje dva misece da se u cjelini isplanira što će stati, i kako u prostoriji muzeja.“ Obični muzej imamo koliko srce hoće, imamo i seoski stan i sve to drugo, ali naš muzej će biti onda opskrbljen s kompjutori. Teksti budu na četiri jeziki, pregledat će se moći stare karte, probat čedu se moći i narodne nošnje, prateži, popipati i isprobati će se moći i tambure i drugi instrumenti. U kuhnji će se pripravljati naša stara jila, u posebnoj sobi će dida povidati štorice i povidajke, a predstavit će se i knjiga o povijesti Gradišćanskih Hrvatov. To smo sredili sa suradnjom Hrvatskoga kulturnoga društva u Austriji. Mislim da će sve ovo biti zvanaredno...“, objašnjava koljnofski liktar, a njegova oduševljenost je očividna, kako pokazuje plan još u crta, a i na mjestu još u sivoj praznini. Postavljen je odbor od stručnjakov, pedagogov i muzeologov, pogledano je nekoliko sličnih muzejov na razni mjesti, još i van granic, i svaki mjesec još i većputi se najdu dotične osobe (njih 10 – 15) pri dogovaranju. Muzej za sva ćutila svako ljetu primat će najmanje 3500 ljudi (po propisu investitora i partnera u izgradnji) jer, kako kaže koljnofski poglavar, u njegovom selu svako ljetu je čuda gostov, ako samo oni budu došli pogledati muzej Gradišćanskih Hrvatov, već su ispunili svoju obavezu.

Tiho

Koljnofska panorama iz obnovljene zgrade

Dan narodnosti u budimpeštanskom XXII. okrugu

U prostorijama Doma kulture „György Cziffra“ 2. lipnja 2019., od 9 do 15 sati priređen je Dan narodnosti. Na priredbi su se s folklornom baštinom i kulinarskim specijalitetima predstavile one narodnosne zajednice koje imaju svoju samoupravu u Budafok-Tétényu. Na poziv Hrvatske samouprave toga okruga dio hrvatske folklorne baštine predstavila je andzabeška Plesna skupina „Igraj kolo“, i kod stola Hrvatske samouprave kušali su se čevapčići.

Plesna skupina „Igraj kolo“

U XXII. okrugu mađarskoga glavnog grada od društvenih promjena postoji Hrvatska samouprava, na čelu koje je predsjednica Andreja Sztasák, a vijećnice su Mirjana Karagić i Edit Szabó Zalán. Proteklih su godina organizirali izložbu plakata Hrvatske turističke zajednice i fotografije o Hrvatskoj, ali nastupili su kod njih i hošigovci. Godine 2017. potpisali su Ugovor o suradnji s andzabeškom Hrvatskom samoupravom, što je na obostrano zadovoljstvo ojačalo međusobne susrete. Hrvatska se samouprava rado uključuje u programe Samouprave Budafok-Téténya, pa tako je to bilo i ovoga puta. Program su otvorili folkloriši bugarske manjine, potom su slijedile njemačke, hrvatske, romske i grčke skupine. Na hrvatskome dijelu Dana narodnosti okupljenima se na hrvatskom i mađarskom jeziku obratila predsjednica Andreja Sztasák. Nakon njezine dobrodošlice pozornicu je zauzela Plesna skupina „Igraj kolo“, koja je izvela splet hrvatskih ple-

Peku se čevapčići.

Edit Szabó Zalán, Anna Hőgye i Andrea Sztasák

sova. Potom su u vrtlog kola pozvali i publiku, koja im se veselo pridružila. Bilo je pravo ljetno vrijeme, pa je svima dobro došla mineralna voda, a uz ukusne čevapčiče s ajvarom čašica bijeloga ili crnoga vina i kapljica domaće rakije. Na priredbi u lijepom broju su se okupili Hrvati iz Budimpešte, a među publikom je bila i vijećnica Samouprave Budafok-Téténya Zsuzsa Csiszár. Kako nem reče predsjednica Sztasák u rujnu ove godine bit će Vinski festival, na koji svakoga pozivaju, a za nastup su pozvali Hrvatsku izvornu folklornu skupinu. Još ih čeka i zakonski obvezatna Javna tribina, i naravno tijekom jeseni pripremaju se na mjesne manjinske izbore, jer bi htjeli krenuti na izborima u hrvatskim bojama.

Kristina Goher

Prijateljstvo od pet ljet

Marijagoričani u Hrvatskom Židanu i Plajgoru

Gosti s domaćini u židanskoj školi

Iako su školski dani zašli jur ka kraju, s nostalgijom se misli najzad na peti, jubilarni sastanak Marijagoričanov i Židancev. Prijateljstvo se je začelo pred petimi ljeti posredovanjem one Jasne Horvat iz Šenkovca, ka jur 15 ljet dugo marljivo povezuje kulturna, ognjogasna društva, štoveć i općine med starom Domovi-

Tri važne osobe u ovom prijateljstvu: (sliva) načelnica Marije Gorice Marica Jančić, ravnateljica OŠ Ante Kovačića Jasna Horvat i židanska školska direktorica Marija Szabó

nom i Gradišćem, i ka je od lani i ravnateljica Osnovne škole Ante Kovačića u Mariji Gorici. Tako smo i ovput, 21. majuša, utorak, nestrpljivo čekali autobus školarov, djelatnikov ustanove i predstavnike općine, ki su po peti put primljeni pred židanskim kulturnim domom. Na okripljenje su bili pozvani u malu školu, kade su domaća dica i predstavila svoj hrvatski program s jačkami, recitacijom, a bilo je vrimenta da se istinski razveselu jedni drugom pri ponovnom spravišću. „Dojmovi su uvijek srčani, dojmovi su uvijek, mogu reći, puno srce i puna duša i suze u očima, kad čujemo vaš prelijepi gradišćansko-hrvatski jezik, kada čujemo vašu pjesmu, kada čujemo vaše običaje, i kada nas primete tako puna srca, kako i mi dolazimo iz matične Domovine nam Hrvatske“, rekla je Jasna Horvat dodajući još da njevi učenici sve više znaju o Gradišćanski Hrvati ki živu u srcu Ugarske, blizu petsto ljet dugo. „Možemo to reći da je to jedno čudo, ali Božji dar,

Božji blagoslov da se mi nakon toliko stoljeća možemo sastati i u Mariji Gorici i u Hrvatskom Židanu i sporazumjeti se. Dakle, živimo svoj hrvatski jezik, živimo svoj hrvatski identitet, a da bi on bio što jači i opstao što duže, upravo u tom cilju je ovakva suradnja i zajednički projekti“, naglasila je ganutljivo još hrvatska školska ravnateljica. Iako vrijeme nije bilo uprav po volji nikomur s gustom godinom, za židanskim objedom smo se otpravili u najmanje gradišćansko naselje da gosti vidu i tu lipotu nekoliko kilometarov udaljeno samo od Hrvatskoga Židana. U plajgorskoj crkvi sv. Martina dočekali su nas farnik Štefan Dumović i vjeroučiteljica Žužana Horvat ki su predstavili vridnosti Božjega doma i samoga sela, a potom za kratkom šetnjom smo dospili do Meršičeve hiže, seoskoga muzeja i Kulturnoga

doma. Došla je dob za skupnu igru, ku je dirigirala Kristina Pantoš-Kovač, peljačica „Židanskih zvijezdic“, a odraščeni su se našli pri stolu uz ugodni razgovor i kupicu kiseškoga vina. Polako je simo dotekao i načelnik Plajgora Vince Hergović, kot i Zoltan Keresteš, zastupnik Seoske samouprave Hrvatskoga Židana. Prelipi čas u druženju, nažalost, i ovput je došao brzo koncu, pak su se domaćini s pjesmom „Kad budu cvale djurdjice, ćemo se opet mi viditi“ mahnuli zbogom, na plajgorskom pragu, dragim gostom. „Svaki put smo sve više iznenađeni, sve više smo sretni i ja bi se usudila reći, nismo samo prijatelji, nego već smo, k'o rodbina. I dalje ćemo raditi na tome, jer neizmerno nas veseli ponovni susret, kad vaši klinci dođu u Hrvatsku, a naši u Hrvatski Židan. Treba njegovati te vrijednosti, da nam se to ne izgubi, i u tome Marija Gorica i Hrvatski Židan uspijevaju“, rekla je marijagorička načelnica Marica Jančić ka od prvoga trenutka upoznavanja na srcu nosi sudbinu ove male škole i skrbi se da vik dođu s puno

Na plajgorskom dvoru skupna igra

darov. Tako su i ovput u židansku školu, zahvaljujući i Školskoj knjigi, dospili majice, knjige, pomoćna sredstva u podučavanju hrvatskoga jezika. Još jedno objavljenje, rukovanje i kući ter su se prijatelji ganuli domom, ali Marija Szabó, ravnateljica židanske škole, je tvrdila, suradnja se nastavlja dalje u jeseni, kad će Židanci u okviru povratnoga pohoda posjetiti i jedan od nacionalnih parkov u Hrvatskoj.

Tiho

Duhovska svečanost i natjecanje u kuhanju

Fočka je Hrvatska samouprava organizirala svoju već redovitu priredbu „Duhovska svečanost i natjecanje u kuhanju“ 8. lipnja 2019. godine na dvorištu mjesnog doma kulture. Ovogodišnji je specijalitet koji su prijavitelji trebali kuhati bila sarma. Na tu su priredbu stigle družine (14) iz okolnih naselja, to su bile: martinačka „Mi Hrvati, družina dombolske, fočke, lukoviške, potonjske, šeljinske Hrvatske samouprave, družina „Margit“ i društvo, družina „Momci“, družina Igora i prijatelja, Novoselci, Csipet-csapat, družina obitelji Ignacz i družina „Dobro malo mjesto“. Kuhanje je počelo u ranim popodnevним satima, u dobrom društvu, ispod šatora, u velikoj vrućini. Organizatori su se brinuli za kiseli kupus i za mljeveno meso, a ostale potrebne sastojke trebale su donijeti

Družina „Igor i prijatelji“ osvojila je treće mjesto.

Druga najukusnija sarma bila je družine dombolske Hrvatske samouprave.

Pobjednička družina potonjske Hrvatske samouprave u kuhanju sarme

družine. Gotova su jela strogo bodovali članovi četveročlanog ocjenjivačkog suda prema raznim kriterijima: okusa, mirisa, izgleda... Članovi su žirija bili Jelena Moslovac, predsjednica selurinačke Hrvatske Samouprave, nekadašnji HDS-ov potpredsjednik Đuso Dudaš, ravnatelj Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“ Krištof Petrinović te Fočanin Pál Beda. Prema bodovima ocjenjivačkog suda, prvo je mjesto pripalo potonjskoj, drugo dombolskoj Hrvatskoj samoupravi, a treće je mjesto osvojila družina Igora i prijatelja. Posebna je nagrada uručena družini šeljinske Hrvatske samouprave. Nakon ocjenjivanja slijedio je folklorni program u izvedbi starinskog Orkestra Biseri Drape i šeljinskoga folklornog ansambla Zlatne noge. Zajedničko je druženje zatvoreno, sudionici su se jako dobro osjećali, družine su bile vješte, a organizatori su sve dali od sebe da organizacija bude uspješna.

Ramona Štivić

POTONJA

U organizaciji Hrvatske samouprave Šomođske županije, Seoske i Hrvatske samouprave, u tamošnjem Rekreativskom parku 5. srpnja priređuje se „Hrvatski gastronomski festival – turnir noćnog nogometa“. Natjecat će se u kuhanju domaćih hrvatskih jela, uz kulturni program i večeru te malonogometni noćni turnir.

Mala stranica

Svečanost zatvaranja odgojno-obrazovne godine 2018./19. u budimpeštanskome Hrvatskom vrtiću

U školskome predvorju budimpeštanskog HOŠIG-a 31. svibnja 2019. u prijepodnevnim satima priređena je svečanost zatvaranja odgojno-obrazovne godine 2018./19. Bila je to i prigoda opraštanja vrtićara, njih 14, od kojih će većina nastaviti svoju daljnju naobrazbu u Hrvatskoj osnovnoj školi.

Opraštali se...

Mislim da je u svim odgojno-obrazovnim ustanovama zasebna priča ona o vrtiću. U tome školskom kutku uvijek je živahno i razigrano, stalno se nešto crta ili boji, reže se i slaže. Iz skupina dopiru vesele pjesmice, šaljive igre... Tako je to i u budimpeštanskom HOŠIG-u. Upravo se priprema na svečanost, na zatvaranje odgojno-obrazovne godine 2018./19., a mame, bake, očevi i djedovi, braća i sestre nestrpljivo čekaju da se najmlađi školski naraštaj pojavi u predvorju ustanove. I za nekoliko se minuta u pratnji odgojiteljica, polako stupalo po predvoju. Neki su se preušili u šumske gljive, i na glazbu veselo zaplesali, u njihov su se

Veseli ples...

ples uključile i odgojiteljice. Pripazilo se na svaku podrobnost u tome čarobnom svijetu, na sklad boja, pokreta, riječi i neizostavnog osmijeha na licu. Taj nam je dio programa već nagovješćivao ljeto, odmor i igru. Nakon toga scenu su zauzeli najveći, njih 14, odnosno djeca koja se opraštaju od vrtića. Većinu njih susrest ćemo među prvašima školske godine 2019./20. Njihove su recitacije govorile o opraštanju od bezbrižne igre, o novome svijetu što ih čeka, to jest o svijetu brojeva i slova. Potom su odgojiteljice uzele jedna drugoj podignute ruke, i tako napravile simboličan slavluk ili vrata za svečare, koji su jedan drugom držeći ruke, pjevajući prolazili između teta. I na kraju svi su pojedinačno sa svojim odgojiteljicama izlazili na scenu, i opraštali se od Hrvatskog vrtića. Iz skupine „Vjeverice“ odgojiteljica Zorica Zorić i Jelica Kőrösi uzele su za ruke: Mirka Gregoricza, Lanu Lovrić, Hunora Orbána, Dušana Kovača, Markóa Berzsiána Bendea i Zitu Tóth; iz skupine „Zečiči“ Marietka Gál i Lilla Takács pak Liu Izabellu Németh, Ivu Benedeka Pappa, Vilmosa Szabóa Rácza i Miru Falvi; iz skupine „Leptirići“ Magda Andrašek Havasi i Biserka Režek Petra Božidara Šindika, Gorana Đurića, Timeu Sivák i Barakonya Nimródá Polgára. No ne smijem zaboraviti ni pedagošku asistenticu Mirelu Kulcsár, koja uvijek osmišljava i zajedno s odgojiteljicama dočara prikladnu dekoraciju.

Čestitam svima na nezaboravnome programu, samo tako i nadalje! Svima želim bezbrižno ljeto s mnogo pozitivnih dojмова...
Kristina Goher

Hrvatski dani u Bečehelu

U organizaciji Hrvatske samouprave, od 5. do 9. lipnja u Bečehelu su održani Hrvatski dani čiji su programi obuhvaćali mnoga polja očuvanja nacionalne samosvijesti. Prvog je dana održan Narodnosni forum o aktualnim pitanjima narodnosne politike, drugog je dana priređeno natjecanje u kazivanju stihova za hrvatske škole. Treći je dan posvećen likovnoj i glazbenoj kulturi, a četvrti dan vjerskom životu, tj. hodočašću u Mariju Bistricu.

Predavači narodnosnog foruma

U Bečehelu, prema zadnjim podacima popisa pučanstva, 77 osoba se izjasnilo pripadnikom hrvatske narodnosti. Prema mišljenju predsjednice bečehelske Hrvatske samouprave Timee Hari, otprilike sto ljudi živi u mjestu koji vuku korijene iz hrvatskih pomurskih mjesta, najviše iz Serdahela, Sumartona i Petribe. Te obitelji održavaju vrlo dobre veze sa svojim rodnim mjestom, pa većinom na taj način njeguju hrvatsku kulturu, međutim već mnogi od njih slabo govore hrvatski jezik. Hrvatska samouprava uglavnom organizira priredbe na kojima mogu sudjelovati i pripadnici većinskog naroda, to su uglavnom kulturni programi i izleti u Hrvatsku. Ove se godine bečehelska Hrvatska samouprava prvi put odlučila na veću hrvatsku manifestaciju u čijem je organiziranju pomogla i tamošnja bilježnica Silvija Sirmaj Horvat. Na programima je bilo mnogo posjetitelja. Tako je bilo i na Narodnosnom forumu na koji su stigli načelnici, predsjednici narodnosnih samouprava iz okolnih mjesta. O aktualnim pitanjima narodnosnoga samoupravnog sustava, o zakonskim promjenama, o načinu financiranja, o Narodnosnom odboru u kojem djeluju glasnogovornici, o mogućnostima natječaja, o preuzimanju narodnosnih ustanova govorio je Richard Tircsi, predstojnik Glavnog odjela za narodnosti pri Uredu pre-

Sudionici foruma

mijera. Nazočni su saznali neke brojke iz statistike, da u Mađarskoj ima ukupno 2100 narodnosnih samouprava (13 priznatih narodnosti), 87 narodnosnih ustanova u rukama je nekih narodnosnih samouprava, da su povećali narodnosni dodatak narodnosnim pedagogima, da je utemeljena stipendija za narodnosne odgojiteljice, previđeno je i za učitelje, i mnogo zanimljivih informacija. HDS-ov predsjednik Ivan Gugan govorio je o podrijetlu i povijesti Hrvata i o sadašnjem položaju hrvatske narodnosne zajednice, odnosno o poteškoćama očuvanja narodnosnog jezika. László Vajda, predsjednik Odbora za narodnosti pri Skupštini Zalske županije, predstavio je djelovanje narodnosti u Županiji osvrćući se posebno na romsku narodnost. U Zalskoj županiji djeluje 43 romske, 11 hrvatskih i 5 njemačkih samouprava. Spomenuo je da u zadnjim godinama Županija ne može potpomagati narodnosne samouprave zbog smanjenja proračuna, da romske narodnosne samouprave imaju poteškoća s djelovanjem, nemaju uvjete za rad, nemaju urede. Predložio je da se osnuju uredi narodnosnih samouprava po kotaru jer bi to njima bila velika pomoć. Zakonske propise djelovanja narodnosnih samouprava sažela je dr. Zsófia Sali, predstojnica Uprave Zalske županije. Ona je privukla pozornost na neke nepravilnosti oko administrativnih zadataka narodnosnih samouprava. Postavljena su razna pitanja predavačima, najviše u svezi s financiranjem i pravilima djelovanja samouprava, odnosno suradnje s mjesnim samoupravama.

Slikari ispred izložbe

U slijedu događanja, drugog se dana u domu kulture okupilo mnoštvo školske djece iz pomurskih naselja, iz Kereka i Boršfe na natjecanje u kazivanju stihova, među njima je bio jedan učenik iz Bečehela koji polazi serdahelsku školu. Inače, u Bečehelu su svega 4 godine podučavali hrvatski jezik, a kada je ustanova prešla u državne ruke, nastava je ukinuta. Na natjecanju su svi sudionici dobili poneku nagradu. Treći je dan posvećen hrvatskoj kulturi, otvorena je izložba hrvatskih slikara i kipara iz Podravine i Međimurja, tj. radova kipara Miljenka Kranjčeca i slikara naivaca Franje Ružmana, Josipa Tkalčeca, Stanka Sabola, Katarine Pajtlada i Zlatka Kolareka. Umjetnici svake godine sudjeluju u sumartonskoj koloniji. Nakon otvaranja izložbe, koju je otvorila Timea Hari, predsjednica Hrvatske samouprave, održano je predavanje o hrvatskim običajima na mađarskom jeziku, te na kraju je slijedio nastup Tamburaškog sastava „Stoboš“. U okviru četverodnevno programa sudionici su u subotu otputovali u glasovito hrvatsko svetište Mariju Bistricu.

beta

Duhovski pondiljak med šičkimi vjerniki

Križ „na Kerči“, u pograničnoj zoni sel Naraja i Hrvatskih Šić, postavljen je 1909. ljeta, točno pred 110-imi ljeti iz dobrovoljnoga dara šičkoga Jožefa Pocka, ki je zašao u Ameriku i žitak si je posvetio Bogu kot fratar. Kad se je iz doma ganuo, dao je obećanje, ako srično zajde na daleki kontinent, sakralni kip na domaćem tlu bit će zahvala Bogu Svemogućemu. Dar pokojnoga redovnika jur već od jednoga stoljeća stoji u pozabljenom kutu polag loze i gruntov, a obnovljen je bio 2013. ljeta na inicijativu šičkoga načelnika Vilmoša Bugnića. Jedno ljeto kašnje je zbudjen i stari običaj hodočašća ka križu i sad jur po šesti put su se našli vjerniki pri svetoj maši na Duhovski pondiljak. Iz oaze hlada daleko se je čula jačka vjernikov „Hodi, k nam o, Duh Sveti, v tuga batritelj pravi“, čim su skupaspravni uz glas sintetizatora i kantorice Ane Jušić pozdravili duhovnike Pinčene doline, Tamása Várhelyija i Richárda Inzsöla. Farnik Inzsöl u svojoj prodiki je dotaknuo prebrzi razvoj žitka, tehnička otkrića ka su dalje nosila svit, a i ljudski pokušaj, pohlepno ponašanje da se zdigne do neba i odigrava Božju ulogu. U Babilonu zato su pomišani jeziki. „S tim kaosom Bog nije htio ljude kaštigati, nego je obraniti. Naticalo se je ovde na mjesto Boga, zato su i prepreke postavljene. U današnjem svitu nije najveći problem jezična barijera, nego to, da ljudi i ne kanu razumiti jedan drugoga. Sveti Duh je pak u red spravio kaos, apoštoli su jedan jezik govorili, jezik ljubavi. Danas bi morali razumiti radost, bol, tugu i brige drugih ljudi, a i pomoći jedan drugomu. Nekako tako, kako je bilo vidljivo, s tom složnošću, ku je iskazala šička zajednica prilikom boravka kipa Putujuće Celjanske Marije u selu, ali pri nedavnoj obnovi mjesne crikve. Kako bi bilo dobro svenek tako pomoći medjusobno, svenek tako skupadržati i imati sluha za rič i ćut drugih“, naglasio je prodikač svete maše pred križem „Kerči“, kade je bilo i ovput tako dobro počivati i poslušati Božju rič pod lipami, kot prlje desetljeća dugo. Tradicija hodočašćenja ka Križu „na Kerči“, po povidanju pokojnoga Viktora Jušića bila je živila i u staru dob na Križevske dane, koji su durali tri dane i zadnji dan je bio posvećen shodišću uprav na ovo mjesto. Za mašom je Seoska samouprava srdačno čekala sve vjernike na druženje i gostovanje pri Jagarskoj hiži.

Jubilarni križ

Tiho

Oaza molitve

III. Hrvatski dan familijov u Prisiki

Hrvatska samouprava Prisike i tamošnji Dom kulture opet ima za hrptom jednu uspješnu priredbu. III. Hrvatski dan familijov je održan za najmladje, 8. junija, u subotu, na najlipšem placu Prisike. U parku Kaštela okupilo se je oko sto ljudi, dica željna igre i igranja, a dobro su se zabavljali i sami roditelji i staristarji, ali i drugi odrašćeni ki su skupa s mališani uživali kot gledatelji u skupnoj igri, jački, povidajki. Nastupala su dica iz prisičke čuvarnice, ali su prikazale i svoje bogato znanje „Židanske zvijezdice“. Moglo se je ovde potom skakati u gumijovoj tvrdjavi, ritati labdu, napraviti svakarčkove male i velike bisere, suvenire pri djelaonici. Nigdor ni ostao žedan ni gladan zavolj skupnoga objeda, ali uz lokvu svaki diozimatelj je mogao peći i slanine. Svi su se dobro ćutili, veselili se presenećenju i malim darom, a bio je to i cilj organizatorov na ovom sunčanom danu u idealnoj okolici.

Židanske zvijezdice takaj su zvale na tanac

FOTO: KRISTIJAN ČENAR

Tiho

Biciklistička turneja

Hrvatska samouprava grada Selurince 25. svibnja 2019. godine, u subotu, organizirala je Biciklističku turneju u Drvljance preko županije. Ukupna je dužina puta biciklijade bila 42 km, koji je vodila od Selurince prema Drvljancima, kroz Királyegyházu, Sumony, Okrag (Okorág), Kákics, Šeljín, Ivanidbu (Drávaiványi), Starin. Program je počeo s registracijom ujutro od 7.30 do 8 sati u Selurincu (Ulica pécsi

10) te se nastavilo sa zajedničkim doručkom. Polazak je bio od ureda ta-mošnje Hrvatske samouprave u 8.30. Ukupno se prijavilo dvadesetak biciklista i zajedno se vozilo na dugačkom putu. Zahvaljujući lijepu vremenu, suncu i divnoj prirodi, put preko Podravine bio je prekrasan i zanimljiv za sudionike. Prva manja stanica bila je u Sumonyu u 9.30, te nastavilo do Šeljina. Ondje se pogledala Zavičajna kuća Géze Kis, gdje je i Muzej Ormánsága. I tu su biciklisti dobili malu stanku, osvježenje, pogačice. Stalo se u Šeljínu i kod Draškovičeva dvorca, pogledao se prelijepi vrt. Ponovni je polazak bio u 11.30 do Ivanidbe, gdje se pogledala reformatska crkva s kasetnim stropom, koja je jedna od najljepših i najšarenijih stropova u Mađarskoj. U Drvljancima bicikliste su čekali sa zajedničkim objedom i druženjem. Sudionici su biciklijade na kraju turneje dobili spomenice po-vodom uspješnog sudjelovanja na turneji te su se mogli vratiti svojim domovima s mnogim uspomjenama i prelijepim dojmovi-

MCC

Učenci lukoviške škole na izletu

Pohađati lukovišku osnovnu školu nikada nije dosadno, pogotovo ako si učenik šestoga razreda. Ove godine od 13. do 15 svibnja, od ponedjeljka do srijede, učenici šestoga razreda mogli su boraviti u Zánki, u Eržebet taboru. Učenike su otpratili dvije nastavnice Katinka Maroti Mezei i Anica Popović Biczak. Tijekom trodnevnog izleta djeca su se mogla odmarati i djelatno provoditi slobodno vrijeme. Kamp nudi djeci priliku sa svojom otvorenom plažom na Balatinu (Balaton) na razne programe, ali zbog lošeg vremena, sada je kupanje izostalo. Ali osim toga u kampu se može iskoristiti više vrsti sportskih terena, igračke, pustolovni park, plovidba zmajskim čamcem ili igrati se badminton, košarka, odbojka, nogomet... tko što želi. Osim toga djeca su upoznala okolicu Balatina jer nažalost osim tih mogućnosti neka lukoviška djeca još nikada nisu vidjela to jezero. Zbog toga smatraju ravnateljica i nastavnici škole da treba iskoristiti te prilike, da djeca budu i tim doživljajima bogatija.

MCC

Hrvatska izvorna folklorna skupina u Velikoj

U mađarskome glavnom gradu, uz Hrvatski umjetnički plesni ansambl „Luč“, i HOŠIG-ove skupine „Tamburica“, jedino još Hrvatska izvorna plesna skupina njeguje hrvatsko folklorno blago, na čelu s voditeljicom Evom Išpanović. Zadnjih godina plesne koreografije skupine osmišljava Edina Orci. Ove je godine Izvorna zatražila pomoć od Vesne Velin, koja je doputovala u Budimpeštu i uvježbala s plesačima jedan od brojnih santovačkih običaja, Marin-danski bal. Za ovu su plesnu koreografiju posebno kupljene i narodne nošnje. Premijera je bila na 29. međunarodnoj smotri folkloru u Velikoj, gdje su 26. svibnja predstavili koreografiju Vesne Velin uz glazbenu pratnju tukuljskoga Tamburaškog sastava Ledina. Na naj-dužem stolu u Hrvata pak izložili su mađarske specijalitete: salamu, kobasice i dimljene sireve. Organizatori su ih pozvali na nastup i sljedeće godine, kada će ova manifestacija obilježiti 30. godišnjicu.

k. g.

